

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
Stratejik Pazarlama Daire Başkanlığı

TARIM, GIDA VE ORMAN ÜRÜNLERİ

DIŞ TİCARETİNDE HEDEF ÜLKE

ANALİZ RAPORU

2021
ANKARA

ÇALIŞMANIN AMACI

Yaşamın her alanını etkileyen Covid-19 salgını nedeniyle diğer birçok alanda olduğu gibi tarım ve gıda sektörü de derinden etkilenmiş olup tarımsal üretimde kendine yeterliliğin önemi bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Tarımın stratejik öneminin net olarak anlaşıldığı bu dönemde tarım ürünleri dış ticaretinin sürdürülebilir ihracat modeli anlayışı ile şekillendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Ülkemiz 2019 yılı tarım ürünleri ihracatı 19,7 Milyar Dolar iken 2020 yılında bu rakam 20,7 Milyar Dolara, 2019 yılında 14,6 Milyar Dolar olarak gerçekleşen tarım ürünleri ithalatı ise 2020 yılında 15,2 Milyar Dolara ulaşmıştır. Geleneksel ticaret ortaklarımız önemli bir değişim göstermemiş ve Irak, Almanya, Rusya, Brezilya ve ABD olarak kayıtlara geçmiştir. Tarım, gıda ve orman ürünleri dış ticaretinde yoğun olarak talep gören ürünlere sahip ve marka değeri olan ülkemizin ihracatta yapması gereken en önemli çalışmanın geleneksel pazarlara ilave olarak alternatif pazarlar geliştirmek olduğu düşünülmektedir. Belirli ihracat pazarlarının dışına çıkılmaması durumunda ekonomik, siyasi ve ticari nedenlerle meydana gelebilecek daralma durumlarında yine siyasi, ekonomik ve sosyal sıkıntılar ortaya çıkabilmektedir.

Türkiye, birçok tarım ve gıda ürünü üretim ve ticaretinde önde gelen ülkeler arasındadır. Ülkemiz fındık, kiraz, incir, kayısı ve ayva üretiminde dünyada birinci, haşhaş, kavun, karpuz ve mercimek üretiminde ikinci, antepfıstığı, kestane, vişne, hıyar ve ceviz üretiminde ise üçüncü sırada yer almaktadır. Bununla birlikte yaş ve kurutulmuş sebze ve meyve, su ürünleri, işlenmiş tarım ürünleri, un, zeytinyağı, bal, yumurta ve süt ürünleri başta olmak üzere birçok tarım ve gıda ürünüde ihracat avantajına sahip konumda olduğumuz söylenebilir.

Üretimin sürdürülebilirliği, ancak ihracatın sürdürülebilir olması ile mümkündür. Bu nedenle kırsal kalkınma çalışmalarının hedefi olan sosyal ve ekonomik gelişmemizin sağlanması adına ülkelerin tüketim alışkanlıkları ve talepleri doğrultusunda üretimin şekillendirilmesi ve söz konusu ülkelere yönelik lobi çalışmalarının geliştirilmesi son derece önemlidir.

Bununla birlikte pandemi döneminden sonra üretim olduğu kadar küresel ticarete bir değişim sürecine girmiş, spesifik talep eğilimleri gelişmiş, sağlıklı gıdaya erişim daha önce hiç olmadığı kadar ön plana çıkmıştır. Asya Pasifik ülkeleri gibi yeni küresel pazar alanlarının ortaya çıkması ve ürün fiyatlarında yaşanan artışa rağmen; ihracatçı ülkelerin mevcut ticari konumlarını korumaları ve rekabete Güney Amerika, Orta Asya ve hatta Afrika ülkelerinin dahil olması, ülkemizin yeni pazarlara ve yeni üretim stratejilerine sahip olması gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır.

Sözü edilen bu gelişmeler neticesinde 'Tarım, Gıda ve Orman Ürünleri Dış Ticaretinde Hedef Ülke Analiz Raporu' hazırlanmıştır. Raporun amacı, alternatif pazarlara erişim vizyonu çerçevesinde tarım, gıda ve orman ürünlerimizi ihraç edebileceğimiz ve 'Hedef Pazar Ülkeler' olarak adlandırabileceğimiz yeni ülkeleri analiz etmek ve ortaya koymaktır.

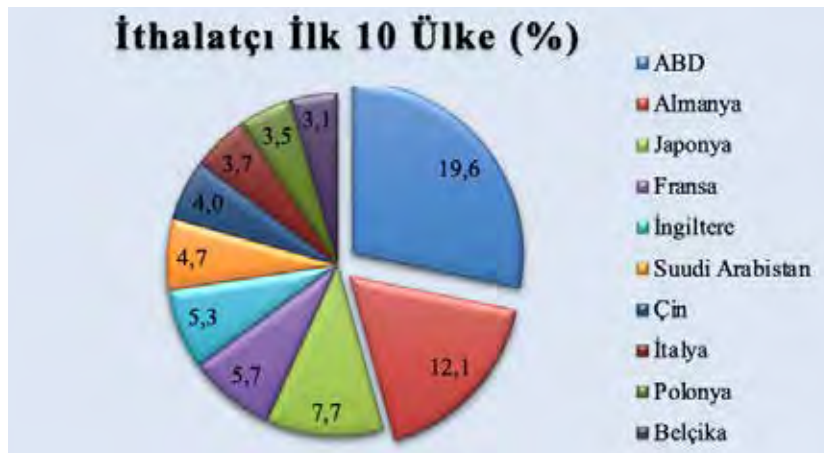
BAL

BAL

Dünya Bal İthalatında İlk 20 Ülke

	İthalatçı Ülkeler	GTİP 0409 - Bal - İthalatçı Ülkeler					
		2020'deki İthalat Değeri (Bin \$)	2020'deki İthalat Miktarı (ton)	Birim Değer (USD/ton)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İthalatındaki Payı (%)
	Dünya	2.251.536	-	-	1	11	100
1	ABD	441.408	196.642	2.245	-2	3	19,6
2	Almanya	273.393	88.066	3.104	-2	7	12,1
3	Japonya	173.744	49.348	3.521	2	20	7,7
4	Fransa	128.968	34.798	3.706	-1	9	5,7
5	İngiltere	120.153	0	0	-2	8	5,3
6	Suudi Arabistan	105.066	23.525	4.466	21	44	4,7
7	Çin	89.231	4.272	20.887	3	5	4,0
8	İtalya	83.566	22.304	3.747	3	5	3,7
9	Polonya	79.039	37.344	2.117	12	28	3,5
10	Belçika	70.360	28.147	2.500	-3	9	3,1
11	İspanya	66.119	31.690	2.086	-3	15	2,9
12	Hollanda	64.235	18.041	3.561	1	23	2,9
13	Avustralya	40.101	7.882	5.088	-4	11	1,8
14	İsviçre	37.421	8.098	4.621	1	4	1,7
15	BAE	35.344	6.800	5.198	4	46	1,6
16	Kanada	31.762	7.142	4.447	3	-7	1,4
17	Endonezya	26.200	6.216	4.215	49	109	1,2
18	Avusturya	24.359	6.881	3.540	-4	-4	1,1
19	Singapur	23.119	3.155	7.328	-4	7	1,0
20	İrlanda	22.099	7.485	2.952	11	21	1,0

Tablonun incelenmesinden görüleceği üzere, 2020 yılında dünyada 2,2 Milyar Dolar tutarında bal ithalatı gerçekleşmiştir. Dünyada en fazla ithalat gerçekleştiren ülkenin, %19,6 pazar payı ve 441 Milyon Dolar ithalat değeri ile ABD olduğu görülmektedir. ABD'yi sırasıyla Almanya (273,3 Milyon Dolar), Japonya (173,7 Milyon Dolar), Fransa (128,9 Milyon Dolar), İngiltere (120,1 Milyon Dolar) ve Suudi Arabistan (105 Milyon Dolar) izlemektedir. Son 5 yıllık ithalat talepleri incelendiğinde, Endonezya (%49), Suudi Arabistan (%21), Polonya (%12) ve İrlanda (%11)'da artış olduğu görülmektedir.

Dünya Bal İhracatında İlk 20 Ülke

	İhracatçı Ülkeler	GTİP 0409 - Bal - İhracatçı Ülkeler					
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	2020'deki Miktar (ton)	Birim Değer (USD/ton)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İhracatındaki Payı (%)
	Dünya	2.251.953	711.298	3.166	0	15	100
1	Yeni Zelanda	328.641	14.354	22.895	8	44	14,6
2	Çin	254.045	132.469	1.918	-3	8	11,3
3	Arjantin	170.242	71.543	2.380	-2	16	7,6
4	Almanya	145.861	28.900	5.047	1	10	6,5
5	Ukrayna	138.787	80.795	1.718	4	37	6,2
6	İspanya	112.438	28.263	3.978	-1	27	5,0
7	Brezilya	98.560	45.728	2.155	-4	45	4,4
8	Macaristan	94.698	22.836	4.147	4	12	4,2
9	Hindistan	83.406	54.834	1.521	3	-17	3,7
10	Vietnam	70.663	13.428	5.262	-2	33	3,1
11	Polonya	61.924	24.815	2.495	14	43	2,7
12	Meksika	55.569	22.618	2.457	-14	-12	2,5
13	Romanya	49.259	13.743	3.584	2	12	2,2
14	Avustralya	42.481	4.208	10.095	8	13	1,9
15	Bulgaristan	39.838	12.833	3.104	2	-2	1,8
16	Belçika	38.544	10.186	3.784	2	2	1,7
17	Kanada	35.873	9.426	3.806	-12	-13	1,6
18	Uruguay	31.091	15.708	1.979	8	91	1,4
19	Fransa	28.630	3.999	7.159	-5	-5	1,3
20	Türkiye	26.161	6.038	4.333	13	6	1,2

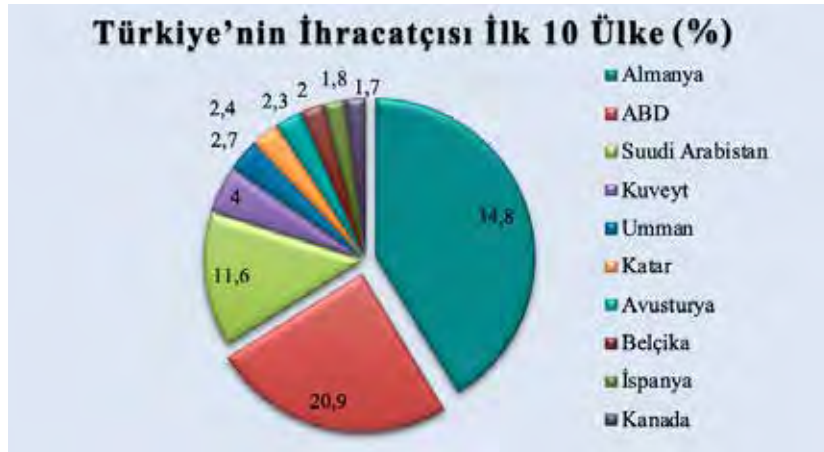
Dünyada 2,2 Milyar Dolar tutarında bal ihracatı gerçekleştirilmektedir. Dünyada en fazla bal ihraç eden ülkenin 328,6 Milyon Dolar ihracat değeri ve %14,6 pazar payı ile Yeni Zelanda olduğu görülmektedir. Yeni Zelanda'yı sırasıyla, Çin (254 Milyon Dolar), Arjantin (170,2 Milyon Dolar), Almanya (145,8 Milyon Dolar), Ukrayna (138,7 Milyon Dolar) ve İspanya (112,4 Milyon Dolar) izlemektedir. Türkiye dünya bal ihracatında 20. sırada yer almaktadır ve dünya ihracatındaki payı yalnızca %1,2'dir.

Türkiye'nin Bal İhraç Ettiği İlk 20 Ülke

	Ülkeler	GTİP 0409 - Bal - İhracatçı Ülkeler					
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	Türkiye'nin İhracatındaki Payı (%)	2020'de İhraç Edilen Miktar (ton)	Birim Değer (USD/ton)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)
	Türkiye	26.161	100	6.038	4.333	13	6
1	Almanya	9.101	34,8	2.388	3.811	8	4
2	ABD	5.480	20,9	1.057	5.184	-3	30
3	Suudi Arabistan	3.035	11,6	560	5.420	27	-2
4	Kuveyt	1.043	4	143	7.294	179	-30
5	Umman	695	2,7	113	6.150	186	-9
6	Katar	620	2,4	121	5.124	97	96
7	Avusturya	598	2,3	171	3.497	52	-20
8	Belçika	533	2	107	4.981	48	-22
9	İspanya	459	1,8	161	2.851	20	22
10	Kanada	443	1,7	74	5.986	37	128
11	Hollanda	383	1,5	80	4.788	19	3
12	Fransa	337	1,3	198	1.702	-18	10
13	Hong Kong	243	0,9	52	4.673	0	481
14	BAE	219	0,8	45	4.867	17	-54
15	Avustralya	211	0,8	48	4.396	0	1219
16	Bahreyn	190	0,7	23	8.261	120	630
17	Slovenya	182	0,7	56	3.250	0	-42
18	KKTC	177	0,7	109	1.624	-15	-36
19	İsrail	176	0,7	80	2.200	-34	1667
20	İngiltere	175	0,7	32	5.469	0	402

Türkiye'nin, 2020 yılındaki toplam bal ihracatı 26,1 Milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat yapılan ülkeler incelendiğinde özellikle ihracatın %67,3'ünün Almanya, ABD ve Suudi Arabistan'a gerçekleştirildiği görülmektedir. En fazla ihracat yapılan ülke 9,1 Milyon Dolar tutarı ve %34,8 pazar payı ile Almanya'dır. Almanya'yı sırasıyla ABD (5,4 Milyon Dolar), Suudi Arabistan (3 Milyon Dolar), Kuveyt (1 Milyon Dolar), Umman (695 Bin Dolar) izlemektedir. 2020 yılında en fazla bal ithal eden 3. ülke olan Japonya'nın ülkemizin ihraç pazarları arasında yer almaması ayrıca İngiltere'nin de listenin gerilerinde kalması dikkat çekicidir.

Bal İhracatında Hedef ve Rakip Ülkeler

Öncelik Sırası	Hedef Pazarlar	
1	Japonya	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
2	İtalya	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
3	Endonezya	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
4	İngiltere	Mevcut Pazar/Hedef Pazar Ülke
5	Suudi Arabistan	Mevcut Pazar Ülke/İhracat Artışı Potansiyeli Mevcut
Rekabet Sıralaması	Rakip Ülkeler	
1	Çin	
2	Yeni Zelanda	
3	Arjantin	
4	Kanada	
5	Macaristan	

GIDA MÜSTAHZARLARI

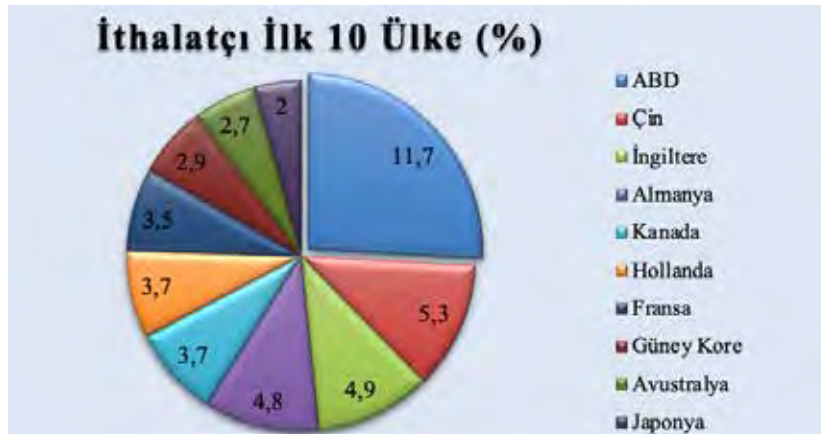
GIDA MÜSTAHZARLARI

Kahve, çay, Paraguay çayı esans ve konsantreleri, mayalar, hazırlanmış kabartma tozları, soslar, çeşni ve lezzet verici karışımlar, hardal unu, hazır hardal, hazır çorbalar, et suları, dondurma ve yenilen diğer buzlar 21 GTİP kodu altında yer alan yenilen çeşitli gıda müstahzarları kapsamına girmektedir.

Dünya Gıda Müstahzarları İthalatında İlk 20 Ülke

	İthalatçı Ülkeler	GTİP 21 - Gıda Müstahzarları - İthalatçı Ülkeler			
		2020'deki İthalat Değeri (Bin \$)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İthalatındaki Payı (%)
	Dünya	83.532.835	7	6	100
1	ABD	9.767.480	24	14	11,7
2	Çin	4.468.208	20	21	5,3
3	İngiltere	4.084.177	1	4	4,9
4	Almanya	4.033.582	6	8	4,8
5	Kanada	3.125.931	4	6	3,7
6	Hollanda	3.060.026	7	9	3,7
7	Fransa	2.887.162	4	2	3,5
8	Güney Kore	2.457.138	14	11	2,9
9	Avustralya	2.236.849	7	0	2,7
10	Japonya	1.639.964	0	-2	2
11	Filipinler	1.587.627	6	-5	1,9
12	Hong Kong	1.566.652	2	1	1,9
13	İspanya	1.513.922	4	-5	1,8
14	Rusya	1.502.726	6	4	1,8
15	Meksika	1.459.594	2	-1	1,7
16	Suudi Arabistan	1.379.525	-2	2	1,7
17	Polonya	1.365.626	8	3	1,6
18	İtalya	1.336.061	2	0	1,6
19	Belçika	1.294.461	4	6	1,5
20	Malezya	1.139.367	5	7	1,4

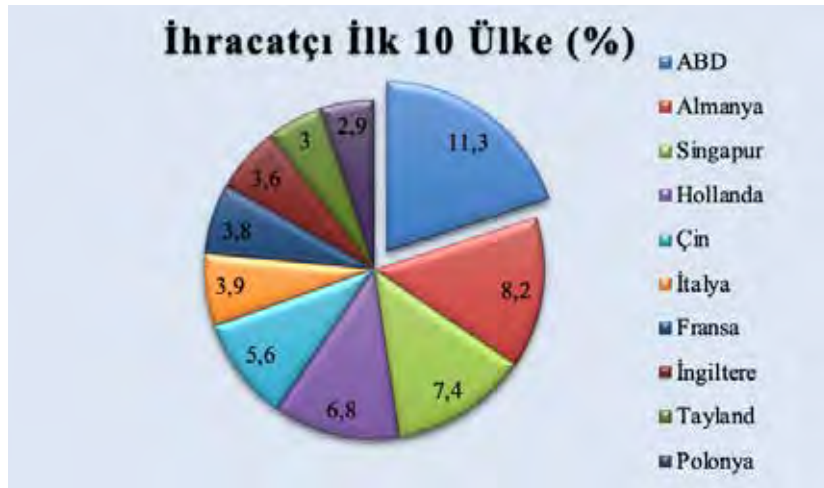
Dünya ithalatı incelendiğinde 83,5 Milyar Dolar tutarında gıda müstahzarları pazarı olduğu görülmektedir. En fazla ithalat yapan ülke 9,7 Milyar Dolar ihracat değeri ve %11,7 pazar payı ile ABD'dir. ABD'den sonra sırasıyla Çin (4,4 Milyar Dolar), İngiltere (4 Milyar Dolar), Almanya (4 Milyar Dolar), ve Kanada (3,7 Milyar Dolar) gelmektedir. Son 5 yıllık ithalat artışları incelendiğinde ABD (%24), Çin (%20) ve Güney Kore (%14)'de talep artışı olduğu görülmektedir.

Dünya Gıda Müstahzarları İhracatında İlk 20 Ülke

	İhracatçı Ülkeler	GTİP 21 - Gıda Müstahzarları - İhracatçı Ülkeler			
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İhracatındaki Payı (%)
	Dünya	81.893.895	6	6	100
1	ABD	9.290.948	2	-1	11,3
2	Almanya	6.753.067	4	3	8,2
3	Singapur	6.037.879	44	12	7,4
4	Hollanda	5.553.985	4	7	6,8
5	Çin	4.562.744	9	15	5,6
6	İtalya	3.213.892	9	9	3,9
7	Fransa	3.079.724	3	1	3,8
8	İngiltere	2.919.757	3	2	3,6
9	Tayland	2.485.207	6	0	3
10	Polonya	2.415.218	11	6	2,9
11	Belçika	2.268.492	3	6	2,8
12	İspanya	2.029.441	6	10	2,5
13	Kanada	2.006.208	7	9	2,4
14	Japonya	1.944.854	19	34	2,4
15	Malezya	1.383.984	2	-3	1,7
16	Endonezya	1.273.114	9	-3	1,6
17	Güney Kore	1.245.829	3	-6	1,5
18	Meksika	1.189.007	7	6	1,5
19	Danimarka	1.137.385	-1	4	1,4
20	Brezilya	1.077.262	0	-6	1,3

Dünya gıda müstahzarları ihracat tutarı 81,8 Milyar Dolar'dır. En fazla ihracat yapan ülke 9,3 Milyar Dolar ihracat değeri ve %11,3 pazar payı ile ABD'dir. ABD'den sonra sırasıyla, Almanya (6,7 Milyar Dolar), Singapur (6 Milyar Dolar), Hollanda (5,5 Milyar Dolar) ve Çin (4,5 Milyar Dolar) gelmektedir. Son 5 yıllık ihracat artışı olan ülkeler ise Singapur (%44), Japonya (%19) ve Polonya (%11) olarak görölmektedir. ABD, Çin, Almanya, Singapur ve Hollanda ihracatta güçlü ülkeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye Gıda Müstahzarları İhracatında İlk 20 Ülke

	Ülkeler	GTİP 21 - Gıda Müstahzarları - Ülkemizin İhracatı			
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	Türkiye'nin İhracatındaki Payı (%)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)
	Türkiye	809.339	100	4	6
1	Irak	120.478	14,9	14	14
2	Almanya	46.586	5,8	10	17
3	ABD	33.672	4,2	-16	3
4	Çekya	31.123	3,8	-1	-12
5	Hollanda	29.249	3,6	-1	-7
6	Suudi Arabistan	27.523	3,4	5	-2
7	BAE	22.427	2,8	1	47
8	İsrail	21.728	2,7	13	15
9	Azerbaycan	21.040	2,6	20	31
10	Rusya	18.851	2,3	23	11
11	Suriye	18.839	2,3	9	-4
12	Sudan	18.562	2,3	0	-24
13	İngiltere	17.773	2,2	13	4
14	Cezayir	17.667	2,2	-7	3
15	Angola	14.144	1,7	18	62
16	İspanya	12.106	1,5	-2	-27
17	KKTC	11.637	1,4	-1	-15
18	Nijerya	10.979	1,4	39	40
19	İtalya	10.911	1,3	-2	-9
20	Yemen	10.680	1,3	15	-5

Türkiye'nin gıda müstahzarları ihracat tutarı 809,3 Milyon Dolardır. En büyük ihrac pazarı 120,4 Milyon Dolar ihracat değeri ve %14,9 pazar payı ile Irak'tır. Irak'ı sırasıyla, Almanya (46,5 Milyon Dolar), ABD (31,6 Milyon Dolar), Çekya (31 Milyon Dolar) ve Hollanda (29,2 Milyon Dolar) izlemektedir. Uzakdoğu pazarının Türkiye'nin ihrac pazarları arasında yer almadığı görülmektedir. Bu pazarlardan Çin (4,4 Milyar Dolar), Güney Kore (2,4 Milyar Dolar), Japonya (1,6 Milyar Dolar) ve Hong Kong (1,5 Milyar Dolar) dünya ithalatında söz sahibi ülkelerdir.

Gıda Müstahzarları İhracatında Hedef ve Rakip Ülkeler

Öncelik Sırası	Hedef Pazarlar	
1	Çin	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
2	Japonya	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
3	Güney Kore	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
4	Suudi Arabistan	Mevcut Pazar/İhracat Artışı Potansiyeli Mevcut
5	İngiltere	Mevcut Pazar Ülke/İhracat Artışı Potansiyeli Mevcut
Rekabet Sıralaması	Rakip Ülkeler	
1	ABD	
2	Almanya	
3	Hollanda	
4	Fransa	
5	Çin	

SONUÇ

Yapılan çalışma, tarım, gıda ve ormancılık ürünleri için ülkemizin mevcut pazarlarının Rusya, Irak başta olmak üzere Ortadoğu ülkeleri, Almanya başta olmak üzere AB ülkeleri ve coğrafi ve kültürel açıdan yakın olduğumuz ülkeler olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bununla birlikte, arz ve kalite açısından güçlü olduğumuz ürünler için gelişen “Asya Pasifik” pazarı önemli bir alternatif olarak görünmektedir. Bu noktada Çin, Vietnam, Tayland ve Tayvan ön plana çıkan ülkelerdir. Japonya sağlıklı ve kaliteli ürün talebi ile Uzakdoğu’nun cazip ve prestijli pazarı olma özelliğini devam ettirmekte, Amerika kıtası hem tedarik hem de talep yönünden hızlı bir büyümeye sahip olmasından dolayı odaklanması gereken önemli bir lokasyon olarak ön plana çıkmaktadır.

Ülkemiz ihracatında belirli ülkelere odaklanması ve bu ülkeler ile yaşanabilecek olası siyasi ve ekonomik sorunlarda ortaya çıkabilecek muhtemel krizleri önlemek amacıyla alternatif pazarlar geliştirilmesi ve buralara yönelik mikro tanıtım ve pazarlama çalışmalarının geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu noktada ürün özelinde alternatif olarak değerlendirilen ve bu ülkelere yapılacak ihracatta rakip olarak görülen ülkeler ile hedef olarak belirlenen ülkelere satılabilecek ürün listeleri aşağıda yer almaktadır.

ÜLKELERDEN HEDEF ÜRÜN VE ÜRÜN GRUPLARI ANALİZİ

	Ülkeler	Satılabilir Ürünler
1	AB Ülkeleri	Kanatlı eti, kavun, makarna, yumurta, çilek, domates
2	ABD	Ayva, çikolata, çilek, karpuz, kavun, limon, makarna, mandarin, ormancılık ürünleri, yaş üzüm, kesme çiçek, canlı bitkiler, unlu mamuller ve çiçek soğanları
3	Afganistan	Un, yumurta
4	Almanya	Antep fıstığı (kabuklu), çilek, domates, unlu mamuller, elma, limon, mandarin, peynir, portakal, süt ürünleri, ormancılık ürünleri, fındık (kabuklu), yaş-kuru üzüm, süs bitkileri, kesme çiçek, canlı bitkiler, çiçek soğanları ve peynir
5	Arnavutluk	Ayva
6	Azerbaycan	Çilek
7	BAE	Domates, kuru üzüm, süt ürünleri, yumurta, kavun ve makarna
8	Belçika	Çilek, incir
9	Beyaz Rusya	Kuru kayısı
10	Brezilya	Zeytinyağı ve kuru üzüm
11	Bulgaristan	Çilek
12	Çin	Antep fıstığı (kabuklu), çikolata, unlu mamuller, fındık (kabuklu), incir, kanatlı eti, karpuz, kiraz, kuru kayısı, kuru üzüm, makarna, portakal, su ürünleri, süt ürünleri, un, zeytinyağı, ormancılık ürünleri, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, çiçek soğanları
13	Danimarka	Su ürünleri
14	Endonezya	Elma, mandarin, şeker ve şeker ürünleri, yaş üzüm ve bal
15	Fransa	Bal, çilek, domates, unlu mamuller, karpuz, limon, peynir, portakal, zeytinyağı, antep fıstığı (kabuksuz), kesme çiçek, çiçek soğanları
16	Güney Kore	Kiraz, portakal, su ürünleri, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları
17	Hindistan	İncir, kuru kayısı, kuru üzüm, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz),
18	Hollanda	Unlu mamuller, kavun, karpuz, un, portakal, limon, yaş üzüm, süs bitkileri, canlı bitkiler
19	Hong Kong	Kiraz, incir, portakal, kabuklu fındık ve yumurta
20	Irak	Antep fıstığı, domates, kavun, karpuz, kuru kayısı, şeker ve şeker ürünleri
21	İngiltere	Bal, çilek, domates, elma, limon, mandarin, peynir, süt ürünleri, zeytinyağı, ormancılık ürünleri, unlu mamuller, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, antep fıstığı (kabuksuz-kabuksuz), karpuz, yaş üzüm, süs bitkileri, canlı bitkiler, kanatlı eti ve incir
22	İspanya	Çikolata, unlu mamuller ve antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz)
23	İsveç	Su ürünleri

24	İsviçre	Kuru kayısı, kavun, incir
25	İtalya	Bal, şeker ve şeker ürünleri, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz), fındık (kabuklu), kesme çiçek
26	Japonya	Bal, çikolata, incir, kanatlı eti, kuru üzüm, limon, peynir, su ürünleri, ormancılık ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları, süs bitkileri
27	Kanada	Unlu mamuller, fındık (kabuklu), kavun, karpuz, ayva, makarna, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları, zeytinyağı ve incir
28	Katar	Domates, Su Ürünleri
29	Kazakistan	Kiraz
30	Malezya	Makarna
31	Meksika	Un
32	Polonya	Bal ve kuru kayısı
33	Portekiz	Ayva, zeytinyağı
34	Romanya	Ayva ve domates
35	Rusya	Çikolata, kanatlı eti, kuru üzüm, peynir, süt ürünleri, yumurta, meyve-sebze müstahzarları, antep fıstığı (kabuklu), elma, süs bitkileri, kesme çiçek, canlı bitkiler, çiçek soğanları, makarna, karpuz, su ürünleri ve kuru kayısı
36	Suudi Arabistan	Kanatlı eti, portakal, yumurta, meyve-sebze müstahzarları, gıda müstahzarları, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz), domates, bal ve peynir
37	Sırbistan	Ayva, Kavun
38	Singapur	Kavun
39	Tayland	Su ürünleri, elma
40	Tayvan	Antep fıstığı, elma, kiraz
41	Ukrayna	Mandarin
42	Venezuela	Un
43	Vietnam	Antep fıstığı,, fındık (kabuklu), incir
44	Yemen	Un